

ENRIC PLA, JOVE FERRER D'ALPENS

Dia a dia, forjant la pròpia vida

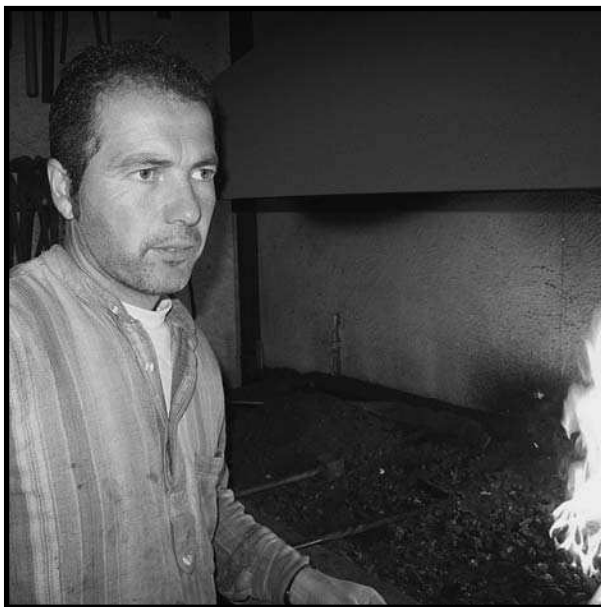
Aleix Cardona

La grisor del dia, l'indret on viu i treballa, la imatge del poble envoltant teulades, els colors d'aquesta primavera... ens aporten el marc adequat per encarar tranquil·lament una bona estona de conversa amb l'Enric Pla i Montferrer, forjador afincat a Alpens, al Lluçanès, on hi ha vingut pel camí del mig, aquesta mena de pas secret que t'hi du des de Santa Eulàlia de Puig-oriol, d'on és fill.

I és que l'Enric ens acosta, un pas més, a la idea que volem transmetre en aquesta secció de Caramella. La recerca, el retrobament, la representació de l'ofici, d'això que avui s'anomena i es reclama com a artesà, arrelat en el passat, viu en l'actualitat i projectat cap al futur. La continuïtat foramuseu, el present en marxa.

L'Enric defuig la disfressa medieval i la superfície de consum. La seva obra, ben soldada en el coneixement de l'ofici, es personalitza en la reixa o la barana, però també en el llum del lavabo o la xemeneia del menjador i encara en l'escultura gegantina almodovariana o la peça del trencacloques perduda al jardí. I té ganes i temps per mostrar la part lúdica de la feina, la cara de la festa que pot engrescar els joves a conèixer i fer l'ofici dinamitzant la importantíssima Trobada de forjadors d'Alpens que ja ha complert 10 anys i ha portat a la capital lluçanesa del ferro més de 100 ferrers d'arreu.

D'entrada, el drac de sant Jordi, més que res perquè es va estrenar pels volts de la diada, ens fa el passadís, vigilant-nos amb els seus ulls verds, i ens dona entrada a l'espai Montferrer, un entorn que descobrirem i gaudirem amb força detall. El taller, on ens rep, no serveix de caps de sabates per al monumental calçat de la musa inspiradora del turisme a la Calatrava cinematogràfica d'Almodóvar. Però sí que és el niu, de foc i ressons, on es coven les idees que

ALEX CARDONA

L'Enric Pla, dia a dia, cop a cop, preparant cada nova proposta.

van creixent al cap, al cor i a les mans del jove forjador –tot i que ja duu un bon grapat d'anys, i ha vist ben aviat reconeguda la seva feina. Les eines, els esbossos, les primeres formes, el davantal, la fornal, el carbó mineral, els guixos... i aquella inconfusible olor que et retorna als temps on encara semblava normal trobar el ferrer del poble en un quefer quotidià. I allà mateix comencem la conversa i les primeres demostracions del procedir més habitual.

Enric, parlem d'un ofici del passat?

Hi va haver un temps que la feina de forjador estava en risc. Crec que avui puc dir que em moriré i l'ofici tindrà bona salut. No pateixo pel seu futur.

Sí que cal dir que l'ofici avui planteja diferents perspectives. Des de la feina més pròpiament de serralleria, fins a la més artística, passant per la feina vinculada a la quotidianitat però amb un alt nivell de personalització. I encara li podríem trobar altres aplicacions que avui no es contempen.

Abans era un ofici com més basic, elemental. Avui les coses han evolucionat i hi ha altres propostes, altres espais i és qüestió d'anar trobant cadascú el seu lloc.

Com quines?

Penso, per exemple, en els fanals que il·luminen els carrers del poble, aquí a Alpens. Per una banda, en trobem alguns que havia fet el Joan Prat, el conegut i reconegut com a Ferrer d'Alpens, que fa un munt d'anys que s'utilitzen. De l'altra, els que ens proporcionen fundicions i que tenen l'origen a la Xina. Aquests darrers són més barats, però també tenen una durada més curta. Potser en una vida els canviarem tres o quatre cops. Quant ens hauran costat, al final? La feina de ferrer, que al Lluçanès és ben viva avui, podria aportar personalitat i durada. Caldria preguntar-se què sortiria més barat, al final.

Com ha influït la persona i l'obra de Joan Prat?

Ell ha estat segurament la persona més referencial del poble. La seva

La gegantina sabata, inspirada en l'obra de Pedro Almodóvar, anomenada Feminitat II, està instal·lada a Granátula de Calatrava (Ciudad Real).

La sèrie de peces nusades, premiades i mostrades al jardí de casa de l'Enric.

La porta dissenyada per Puig i Cadafalch, al Montseny, feta, amb satisfacció, per l'Enric Pla.

obra és ben present als nostres carrers i places, a les cases... Aquesta presència arreu ens dona la mesura de la seva popularitat i que la seva era una obra assequible a totes les condicions socials. Igualment, ens mostra un coneixement de l'art de la forja realment excepcional, com en el cas de la figura del Manelic, que culmina la font de la plaça que ara duu el seu nom. Era molt creatiu, tenia el do de la proporció, els elements que hi ha repartits pel poble són tots diferents, ell no repetia. Sens dubte ha estat una sort que Alpens tingui una presència al carrer d'aquest ofici tan nombrosa, fet que ha familiaritzat la gent amb la forja.

Algú t'identifica com el nou Ferrer d'Alpens, com el seu successor...

Sí, algú ho fa, però no és això. En tot cas, el fet que jo ara treballi la forja a Alpens i que això tingui una repercussió representa un vincle evident, però la realitat de la seva feina i la meva plantegen moments i camins diferents. Tot i que és cert que la seva obra té una important creativitat, una personalitat que ja mostra un camí molt personal i una visió pròpia d'aquest ofici.

T'has fet famós arreu amb premis de renom a partir d'obra creativa, però també fas baranes, llums de sostre, ferros per a pous, reixes...

La meva feina parteix d'un plantejament molt clar. Primer, cal aprendre l'ofici, saber la base per poder encarar el teu camí. Jo això ho vaig fer a l'Escola d'Arts i Oficis de Vic i l'escultura de gran format al Centre Internacional d'Art i Recerques de Sant Pere de Vilamajor.

Aquesta formació m'ha permès poder treballar amb garanties i desenvolupar el meu propi camí, que encaro a l'obra personalitzada, d'encàrrec, però també a la creació, ja sigui a través d'exposicions, o per a concursos. És una aposta que t'implica completament, que has de saber compaginar perquè no sempre pots estar fent les sabates de l'Almodóvar. Cal refer el camí,

ENRIC PLA

110 ferrers d'arreu s'aplegaren a Alpens el maig de 2010 en la 10a Trobada de Forjadors.

estabilitzar-te i fer el dia a dia que et garanteix la feina i la vida.

Però en les feines més quotidianes –baranes, reixes...– també intento prioritzar les feines personalitzades o de gran interès, com adaptar una reixa dissenyada per Puig i Cadafalch, per a una casa del Montseny, i poder-li donar forma i la meua proposta, o fer els ferros d'un pou de forma singular.

Enguany s'ha celebrat la desena edició de la Trobada de forjadors a Alpens. De què es tracta?

Tot va començar modestament, paral·lelament a la Fira del Jovent del poble, una fira molt antiga i que havia anat minvant la seva projecció. Vam pensar que estaria bé aprofitar l'obra que hi havia al poble del Joan Prat com a element dinamitzador. A mesura que anaven passant els anys ens trobàvem davant del dubte de si seguíem amb aquesta dinàmica d'anar fent o calia una aposta més important. En vam parlar amb l'ajuntament i vam decidir d'apostar per tirar endavant. L'any passat ens vam situar en una dinàmica important, amb una seixantena de forjadors, de la comarca i d'altres indrets i alguns de l'Estat francès. La d'aquest any ha representat un salt endavant realment significatiu, la seva consolidació, i haver-la convertit en la més important de Catalunya i de

ALEIX CARDONA

Ull viu, el narius ben oberts, els queixals esmolats, i fent lengotes. Bon Ddia, passeu, passeu...

l'Estat espanyol. Ara volem fer-la anar més enllà i situar-la entre les de referència a Europa. Treballo per intentar fer-la entrar en l'anel·la de ciutats del ferro d'Europa. Això la faria estar en les xarxes d'informació i ens permetria fer venir més gent d'altres països.

Com us la plantegeu, la Trobada?

Com deia, volem que sigui un lloc de referència i que segueixi creixent. Per aquest motiu, hem decidit de fer-la cada dos anys. La feina que hi ha és molt gran i perillaria de cremar-se. Allò que volem és que es pugui preparar bé.

Una de les característiques de la Trobada de Forjadors d'Alpens és la participació. És un espai d'aprenentatge, de col·laboració i de participació, entre els ferrers i també amb la gent. Aquests dos anys hem elaborat una peça conjunta, l'Arbre de Vulcano, el 2009, i l'al·legoria d'Alpens amb la referència a la colla de diables Rocadepena, del poble, amb una llarga trajectòria. En aquesta segona, hem incorporat un factor d'identitat local donat que tothom ha pogut fer un clau de forja que forma part de l'obra.

D'altra banda, la Trobada popularitza l'ofici i fa entrar ganes de

treballar-hi a la gent jove. I per als que ja ens movem en la forja, et dóna l'oportunitat d'estar al costat de gent que sap molt.

Per als ferrers del Lluçanès, que n'hi ha un bon grapat, ens aproxima, crea complicitats i amistats i ens permet anar construint un lligam que ens fa esdevenir una gran família, fet que també repercuteix en la feina.

La Trobada podria ser un espai per crear un mercat d'obra més popular o per posar a l'abast de tothom la vostra feina?

Segurament que sí, però aquest és un aspecte que no hem desenvolupat. Igual com la utilització de les noves tecnologies, tant per a informar com per donar a conèixer l'obra de cadascú i posar-la a l'abast dels interessats.

Quina utilitat hi veus a eines com internet?

Per a mi és molt important viure en un lloc com Alpens, on hi estic tranquil i tinc una qualitat de vida realment important. Sí que hi ha coses que m'obliguen a desplaçar-me, però em compensa. Precisament, una de les coses que em fan possible aquesta realitat són els

recursos de la xarxa. Una pàgina web, ara em plantejo obrir un blog per poder donar més immediatesa a la informació, el correu electrònic, el facebook... Tot això em posa a l'abast de la gent, aquí i fora, i facilita el coneixement de tot el que faig.

Quins objectius et plantejes, ara com ara?

Poder seguir amb la dinàmica de treball que duc, que pugui seguir triant i decidint per on vull fer anar la meua obra, i seguir treballant per fer present el grup de forjadors d'Alpens, els qui treballem en la Trobada, en el context de les grans festes i trobades del ferro a Europa. He demanat a les institucions que ens deixin representar el país a Europa, que ens ajudin a donar a conèixer la feina que es fa avui aquí.

D'altra banda, m'agradaria que es reconegués la feina i la vàlua per a difondre-la del Miquel Xirau, potser el nostre millor forjador i un dels grans d'Europa. A altres llocs, com Itàlia o Alemanya, persones així, de referència, es dediquen a ensenyar l'ofici, ja no han de treballar més. La seva experiència ha de servir per formar gent, per fer créixer l'ofici.

Igualment, de cara a l'any vinent, vull fer una exposició sobre el món del tèxtil, un àmbit que ha tingut una gran importància al nostre país i que a mi m'ha representat molt. Hi he treballat dotze anys en el sector.

En la darrera edició de la Trobada de forjadors d'Alpens es va fer una performance, la dansa dels metalls, marcant el ritme a cops de mall. Reprenien el sentit del vals que hom diu que es tocava a cal ferrer, seguint la pauta que marcava el martell. I és que l'ofici de forjador, a base de cops, a base de constància ha resistit els canvis dels temps i encara un futur amb perspectiva. Cal seguir fent la reixa i la barana, però també podem guarnir el nostre entorn de peces de nova creació, i donar noves formes als elements quotidians. I la festa, la trobada, a Alpens o a Galiza o a algun racó d'Itàlia, ens aportarà noves energies, noves idees i, tot plegat, valorant cada cosa al seu preu just, potser ens donarà la possibilitat d'afavorir la vida dels ferrers i altres protagonistes dels oficis que necessitem per viure, deixant un xic de banda l'aspecte més d'aparador i anant més al fons de la realitat. La cua del drac, ens acompanya cap al carrer.

ENRIC PLA

*A Alpens, ferro i foc,
forjant futur.*